

LUIS SEPÚLVEDA

tác giả "CHUYỆN CON MÈO DẠY HẢI ẾU BAY"

Chuyện con
Ếch Sên
Muôn biết
tại sao
tiếng
Chạm
Chạy

MỤC LỤC

[Lời mở đầu](#)

[Chương 1](#)

[Chương 2](#)

[Chương.3](#)

[Chương 4.](#)

[Chương.5](#)

[Chương 6](#)

[Chương.7](#)

[Chương 8](#)

[Chương 9.](#)

[Chương 10](#)

[Chương 11](#)

Về` câu chuyện này...

Vài năm trước, trong lúc chúng tôi đang ở ngoài vườn nhà, cháu trai Daniel của tôi cứ chăm chú quan sát một con ố`c sên. Bỗng cu cậu nhìn tôi rõ`i hỏi một câu thật khó: tại sao ố`c sên lại chậm đẽ`n vậy?

Tôi đã đáp là tôi chẳng thể trả lời ngay lúc ấy và tôi hứa sẽ giải đáp cho cu cậu, chưa biế`t khi nào, nhưng tôi sẽ giải đáp.

Tôi vô`n luôn giữ lời, vì vậy câu chuyện này sẽ thử đưa ra lời giải cho câu hỏi ấy.

Và đương nhiên, tôi tặng câu chuyện này cho các cháu của tôi Daniel, Gabriel, Camila, Aurora, Valentina, đồ`ng thời cũng tặng cho hẽ`t thảy ố`c sên sô`ng trong vườn.

I

Trên một cánh đồng gần nhà bạn và nhà tôi có một đàn ốc sên đang sinh sôi nẩy nở, chắc hẳn là đã được ở nơi tốt nhất trên đời. Chẳng có con nào bò tới tận bìa đồng cỏ, lại càng không bò đến tận con đường nhựa bất đâu chính tại nơi mọc lên những nhánh cỏ cuối cùng.

Vì chúng chưa bao giờ đi đây đi đó nên chẳng thể so sánh, do đó không hay biết rằng đối với loài sóc thì ngọn cây dẻ gai là chỗ trú ngụ tuyệt vời nhất, hoặc với loài ong thì không có nơi nào dễ chịu hơn những cái tổ bằng gỗ đặt thành hàng ở đâu bên kia đồng cỏ. Chúng không biết so sánh, việc đó cũng chẳng quan trọng gì, bởi với chúng, cánh đồng ẩm ướt mưa này, nơi ngập tràn cây rừng-sư-tử, hay còn gọi là bồ công anh, chính là nơi tuyệt vời nhất để sinh sôi nẩy nở.

Khi những ngày đầu tiên của mùa xuân tới, và khi mặt trời nhả những tia ấm áp nhẹ nhàng ve vuốt, chúng thức dậy sau kỳ ngủ đông, chỉ cần có gắng sức chút xíu là có thể nâng cái vỏ đủ để thò đầu ra ngoài rồi giương cao hai cái tua đỡ hai con mắt. Thế rồi chúng thích thú khám phá cánh đồng giờ đã ngập tràn cỏ cùng những bông hoa dại nhỏ và nhất là hoa bồ công anh ngon nghẻ.

Mấy cụ sên lão làng nhất gọi cánh đồng ấy là “Xứ sở Bông Công Anh”, chúng cũng gọi cây ô rô rậm rạp, vẫn thường đâm chồi nảy lộc trời dậy tươi mới mỗi độ xuân sang từ những mảnh lá còn sót lại sau cơn tàn phá của băng giá mùa đông, là “Nhà”. Phần lớn thời gian, chúng sống dưới tán lá ô rô này, để trốn ánh mắt hau háu của lũ chim.

Giữa đồng loại với nhau, chúng gọi nhau đơn giản là “sên”, chuyện đó khiến đôi lần xảy ra vài vụ nhậm lẫn mà sau này việc hóa giải diễn ra rất chậm chạp. Chẳng hạn, nếu có con nào đó muốn nói chuyện với một con khác, nó sẽ thì thầm: “Sên ơi, tôi muốn kể cho anh nghe chuyện này”, thế là tất cả những con khác đều ngoái đầu nhìn. Những con ở bên phải quay sang trái, những con ở bên trái thì quay sang phải, những con ở đằng trước ngoái đầu ra sau, còn những con ở đằng sau thì rướn cái đầu bé tí của chúng ra thì thầm: “Cậu muốn kể chuyện gì cho tôi à?”

Khi tình huống này xảy ra, con ốc sên muốn kể chuyện chậm chậm bò, đầu tiên là sang trái, sau là sang phải, tiếp nữa là về phía trước hoặc phía sau mà lặp đi lặp lại: “Xin lỗi, không phải tôi muốn kể chuyện với anh đâu”, cho đến khi nó tới được chỗ con ốc sên mà thật ra nó muốn kể chuyện, thông thường chuyện ở đây là một sự kiện liên quan đến cuộc sống nơi đồng cỏ.

Chúng vốn biết rõ mình chậm chạp và lặng lẽ, rất chậm chạp và rất lặng lẽ, chúng cũng biết sự chậm chạp và lặng lẽ ấy khiến chúng mong manh, mong manh hơn rất nhiều so với các động vật khác có khả năng di chuyển nhanh nhẹn và biết kêu báo động. Để khỏi phải sợ sự chậm chạp và lặng lẽ, chúng tránh nói đến vấn đề này và chấp nhận sống như chúng vốn thế với vẻ cam chịu.

Những cụ sên già vẫn thường thì thầm thế này:

- Sốc kêu to và chuyển nhanh từ cảnh này sang cảnh khác. Kim oanh và khướu, con thì lú lo, con thì khếch khếch, cũng bay nhanh. Chó và mèo, con sủa gâu gâu, con kêu meo meo, thì chạy lẹ. Nhưng còn chúng ta, chúng ta chậm chạp và lặng lẽ, đời vốn thế chẳng việc gì phải khác đi.

Tuy nhiên trong số chúng có một con ốc sên, dù đã chấp nhận cuộc sống chậm chạp và lặng lẽ, vẫn muốn tìm hiểu nguyên nhân của sự chậm chạp ấy.

Con ốc sên muốn biết tại sao nó chậm chạp rất thấ c mắ c chuyện nó cũng như những con khác trong đàn không có tên. Với nó, không có tên là điề u bấ t công, và khi một trong số các cụ sên già hỏi nó tại sao lại muốn có một cái tên, nó thì thầ m, vẫn không lên giọng:

- Vì cây ô rô có tên là “ô rô” và chẳng hạn, mỗi lúc trời mưa, chúng ta vẫn nói với nhau là ta sẽ trú dưới tán cây ô rô. Cây bồ` công anh ngon tuyệt tên là bồ` công anh hoặc là rắ ng-sur-tử, và chính nhờ thế mà khi chúng ta nói sẽ ăn lá bồ` công anh thì không thể ăn nhằ m sang cây tầ m ma được.

Nhưng những lập luận của con ốc sên muốn biết tại sao nó chậm chạp chẳng khiế n những con khác quan tâm. Chúng thì thầ m với nhau rắ ng như thế ́ thì mọi thứ vẫn tồ t, rắ ng biế t được tên của ô rô, bồ` công anh, sóc, khướu, đờ ng cỏ mà chúng gọi là Xứ sở Bồ` Công Anh cũng đủ lắ m rồ i và chúng nhận thắ y chẳng câ n gì hơn để được hạnh phúc như chúng xưa nay vẫn thế ́, những con ốc sên chậm chạp và lặ ng lế , chỉ câ n lo giữ âm cơ thể và tự vồ béo để chồ ng chơi với mùa đông dài dằ ng dặ c.

Một ngày kia, con ố c sên muố n biế t tại sao nó chậm chạp nghe thấ y tiế ng nói chuyện rì rầ m của hai cụ sên già nhấ t hội. Họ nhấ c đế n con cú sồ ng trên cành dẻ gai cổ thụ nhấ t và cao nhấ t trong sồ ba cây dẻ gai mọc dọc một bên đờ ng cỏ. Họ kể rằ ng chim cú biế t rấ t nhiề u chuyện, và vào những đêm trăng tròn, cú ngân nga bài ca về nhiề u loài cây, những cây tên là hồ đào, dẻ, sồ i xanh, sồ i trắ ng, những cây mà loài ố c sên chưa từng thấ y và cũng chẳng thể hình dung nổi.

Nó quyế t định hỏi bác cú về nguyên nhân vì sao nó chậm chạp, rồ i chậm, thật chậm, nó tiế n về phía cây dẻ gai cổ thụ nhấ t. Nó đi khỏi gia trang ô rô khi hừng đông chiế u những tia nắ ng sớm đầ u tiên tỏa rạ ng đờ ng cỏ, và đế n được chỗ cây dẻ gai đúng vào lúc bóng tồ i bao trùm như một chiế c áo choàng tĩnh lặng.

- Bác cú ơi, cháu hỏi bác một câu được không? nó rướn thân mình lên cao và thì thầ m câ t giọng.

- Cháu là ai thê ? Cháu đang ở chỗ nào? cú hỏi.

- Cháu là ố c sên và cháu đang đứng dưới gồ c cây ạ, ố c sên đáp.

- Vậy thì tồ t nhấ t cháu nên leo lên tận cành của bác thì hơn, giọng cháu nhỏ cứ như tiế ng cỏ mọc vậy. Cháu lên đây nào, cú mời mọc, và ố c sên lại bắ t đầ u một hành trình nữa, chậm, thật chậm.

Trong lúc leo lên ngọn cây dẻ gai vừa được những tia sáng yếu ớt của các ngôi sao lọt qua tán lá chiếu rọi, nó đi ngang qua một cô sóc đang ôm bầy con ngủ, lên cao hơn thì phải tránh đường cho công trường lao động nặng nhọc của một anh nhện đang chăng tơ giữa các cành nhánh, và khi cảm thấy mệt nhoài vì phải bò lên cao thì cũng vừa lúc nó đến được cành cây nơi bác cú đang đậu, và ban mai ngày mới đã chiếu rọi cây dẻ gai dưới đủ mọi sắc màu.

- Cháu lên rồi đây ạ, ố c sên thì thôi.

- Bác biết rồi, cú đáp.

- Bác không mở mắt nhìn cháu sao? ố c sên thì thôi.

- Bác mở mắt vào ban đêm và trông thấy mọi thứ đang hiện hữu, còn ban ngày bác nhắm mắt và nhìn thấy những gì đã chứng kiến. Cháu muốn hỏi gì? cú hỏi.

- Cháu muốn biết tại sao cháu lại chậm chạp đến thế, ố c sên thì thôi.

Thế là cú mở cặp mắt tròn to vô cùng chăm chú nhìn ố c sên. Rồi nó lại nhắm mắt.

- Cháu chậm vì cháu phải vác nặng, cú giải thích.

Ố c sên thấy câu trả lời ấy không xác đáng, bản thân nó có bao giờ thấy cái vỏ ố c nặng nề đâu, nó không mệt vì phải vác cái vỏ và cũng chưa hề nghe con ố c sên nào than vãn về cái khối nặng ấy cả. Nó nói với bác cú như vậy và chờ cho đầu cú xoay xong một vòng.

- Như bác đây, bác có thể bay được nhưng bác không bay. Ngày trước, rất lâu trước cả khi nhà ố c sên các cháu đến ở đồng cỏ này, nơi đây có nhiều cây cối hơn các cháu thấy bây giờ rất nhiều.

Nào là dẻ gai, dẻ, sô`i, hô` đào. Tất cả những cây ấy đều là nhà của bác, bác thường bay từ cành này sang cành khác, rồi nổi nhớ những cái cây không còn nữa kia đè nặng lên bác đến mức bác không thể bay được nữa. Cháu là một chàng ố c sên trẻ tuổi và tất cả những gì cháu đã thấy, tất cả những gì cháu đã nếm trái, cay đắng và ngọt bùi, mưa gió và nắng cháy, giá lạnh và bóng đêm, tất cả những điều ấy theo cháu, tất cả những điều ấy đè nặng, và vì cháu quá bé nhỏ nên khó`i nặng ấy khiến cháu chậm chạp.

- Vậy chậm chạp như thế` có ích gì cho cháu không? ố c sên thì thậ`m.

- Câu này thì bác chẳng trả lời được. Cháu sẽ phải tự mình tìm hiểu thôi, cú` đáp rồi lặng thinh, tỏ ý không muố`n nghe thêm câu hỏi nào nữa.

Sau khi gặp bác cú, con ốc sên muôn biết tại sao nó chậm chạp lại chậm, thật chậm quay về gốc cây ô rô và gặp lại những con ốc sên khác đang làm cái việc mà chúng gọi là “tập quán”.

Một ngày kia, chẳng ai nhớ nổi là khi nào, gió đã thổi đến tận đồng cỏ những tấm lá đầy màu sắc có hình dạng cân đối và các cạnh phẳng phiu chưa từng thấy trên các loài cây và giống cỏ mà chúng đã biết. Những tấm lá khẽ lướt đi, uốn lượn trong không trung cho tới khi đậu xuống mặt cỏ ẩm ướt. Trên những tấm lá ấy có nhiều ký hiệu màu đen kỳ lạ và cả hình những con người lặng im, nhỏ bé, và đứng dưng với mọi nguy hiểm mà họ gây ra cho cư dân đồng cỏ đến nỗi cả bầy ốc sên đều sửng sốt.

Chậm, thật chậm, chúng xem từng tấm lá rơi, chăm chú nhìn những con người đang xếp hàng dài trước một bãi rộng đầy đồ ăn trông có vẻ ngon lành, vì nhìn góc dưới tấm lá, chúng thấy khuôn mặt mãn nguyện của họ và những bàn tay bụng đầy đồ ăn.

- Ai đó, tôi chẳng nhớ nổi là ai nữa, từng nói với tôi rằng con người sống cả đời chỉ để làm đi làm lại nhiều việc, nhiều chuyện

động và cách hành xử, và bọn họ gọi đó là “tập quán”, một cụ sên già lên tiếng.

- Cái tập quán ăn cùng nhau kia trông cũng không đến nỗi tệ nhỉ, một con ốc sên nói, và tất cả những con khác cùng rung rinh đôi tua nhỏ tởm về đồng tình, cái tập quán ăn tập thể ấy xem ra rất lạ thường với chúng.

Kể từ lúc đó, chúng từ bỏ thói quen ăn uống riêng lẻ bất kể giờ giấc, miễn là thấy đói, và quyết định cùng nhau ăn vào lúc mặt trời lặn, dưới những tán ô rô rợp bóng. Để tập quán diễn ra thoải mái hơn, chúng trò chuyện với nhau trong tiếng thì thầm người hỏi qua kẻ đáp lại.

- Bữa nay có món gì vậy? một con hỏi.

- Bờ công anh, món lá bờ công anh tuyệt hảo, một con khác đáp.

- Tôi muốn ăn món gì đó thật ngon.

- Vậy tôi khuyên cậu nên ăn món bờ công anh, một con khác trả lời.

Nhờ có “tập quán” ấy, tôi tôi dưới những tán lá ô rô, lũ ốc sên tụ tập ăn những chiếc lá bờ công anh nhỏ và thì thầm về sự lao động không biết mệt mỏi của bầy kiến, về tính kẻ cả của lũ châu chấu thường bật nhảy xa khắp đồng cỏ mà chẳng thềm dừng lại chào hỏi bất kỳ ai, và cả về những hiểm nguy luôn rình rập chúng. Chúng đặc biệt sợ lũ sâu, những kẻ có thể làm suy yếu lực bám mà chúng vốn dùng để đeo bám trên lá cây ô rô, và sợ loài bọ hung có bộ hàm khỏe có thể cắn vỡ được cả vỏ ốc. Thế nhưng chúng vẫn sợ loài người nhất. Khi có một con ốc sên thì thầm “coi chừng!” và một con khác, rồi lại một con khác nữa, tất cả đều lặp đi lặp lại lời báo động thì thầm ấy thì cả nhà ốc đều biết sở dĩ có nhiều ốc

sên không đến dự tập quán thú vị lúc mặt trời lặn được là bởi con người đang thả nhiên sỏi những bước chân vừa to vừa nặng khắp mọi nơi.

Mỗi ngày, con ốc sên muốn biết tại sao nó chậm chạp để tham dự tập quán ăn tối dưới tán cây ô rô rồi thì thâm về những sự việc diễn ra trong ngày, và không thôi thắc mắc tại sao loài ốc sên lại chậm chạp như vậy và tại sao chúng chẳng có tên họ gì.

Một tối nọ, một trong số những cụ sên già nhất, mệt mỏi vì các câu hỏi ấy, đã trả lời nó:

- Nào, chúng ta chậm chạp là vì chúng ta không biết nhảy như bọn châu chấu, cũng không bay được như bướm bướm. Về chuyện tên riêng, cậu phải hiểu là chỉ có loài người mới có khả năng gọi tên sự vật và sinh vật trong đồng cỏ. Những câu hỏi ngớ ngẩn như thế là đủ rồi đấy, nếu cậu còn tiếp tục hỏi thì bọn ta sẽ đuổi cậu đi khỏi đồng cỏ này.

Con ốc sên muốn biết tại sao nó chậm chạp và muốn có một cái tên cảm thấy bị tổn thương trước lời đe dọa ấy. Nó cũng thấy tổn thương vì chẳng có ốc sên nào khác ủng hộ hay bênh vực nó. Và nó càng bị tổn thương nhiều hơn khi có vài con thì thầm: “Ừ, đúng đấy, cậu ta cứ đi quách đi, chúng ta muốn sống bình yên.”

Thế là, nó rướn cái cổ của mình cao hết cỡ, đảo đi đảo lại hai cái tua mắt nhìn từng con ốc sên một, rồi cố gắng cất giọng thì thầm ở mức to nhất mà cái miệng nhỏ xíu cho phép, nó tuyên bố:

- Thôi được, tôi sẽ ra đi, và tôi sẽ chỉ quay về khi đã rõ tại sao chúng ta chậm chạp và khi tôi đã có một cái tên.

Vẫn không ngừng ăn, cả bà y trông theo con ốc sên muốn biết tại sao nó chậm chạp và muốn có một cái tên đi xa dài, chậm, thật chậm, cho đến khi nó mất hút sau những bụi cỏ cao ngút trên cánh đồng.

Khi buổi chiều tà nhường chỗ cho bóng tối và khi những loài cây cỏ ẩm hơi sương phản chiếu ánh sao đêm lấp lánh, ốc sên quyết định tìm một nơi an toàn để qua đêm, một bề mặt nhẵn nhụi để nó bám vào và nép mình trong vỏ ốc. Chậm, thật chậm, thoát đầu nó đi về một phía, và bởi chỉ thấy toàn là cỏ nên nó đổi hướng, cho đến khi đôi mắt tí hon của nó nhìn thấy một tảng đá rất cao có vẻ là nơi trú chân tuyệt vời. Chậm, thật chậm, nó bò lên và khi lên đến đỉnh, nó chọn chỗ nhẵn nhụi nhất. Thế rồi nó duỗi căng hết các cơ để che kín miệng vỏ, và co mình lại. Nó thử dịch chuyển vài lần để yên tâm rằng mình đã bám chắc vào tảng đá, rồi chuẩn bị đánh giặc.

Bên trong vỏ ốc là một màu đen bao trùm. Đầu, cổ, cặp tua nhỏ và hai con mắt của nó hợp thành một khối đặc và cuộn lại theo hình thù của cái vỏ, nhưng những suy nghĩ trong đầu khiến nó chẳng ngủ được.

Nó nghĩ mình đã phạm sai lầm khi rời bỏ đàn và sự an toàn nơi gốc cây ô rô, thế nhưng cũng giây phút ấy, có gì đó, như một giọng nói mà chẳng phải là giọng của nó, không ngừng bảo nó rằng sự chậm chạp hẳn phải có một nguyên do nào đấy, và việc có một cái tên, riêng cho mình, một cái tên khiến nó trở nên đặc biệt, độc nhất vô nhị, mới tuyệt làm sao.

Đang nghĩ ngợi về điều đó thì nó cảm thấy tảng đá động đậy, mặc dù hẳn như không nhận thấy được, nhưng rõ ràng tảng đá đang động đậy. Nó từng nghe các cụ sên già kể những chuyện khủng khiếp về một loài vật tên là nhím, có thân mình bao phủ toàn gai nhọn và có khả năng lật ngược những tảng đá rất nặng trong lúc tìm kiếm thức ăn.

Tảng đá lại động đậy và rồi ố c sên nghe thấy một giọng nói uể oải, rất uể oải.

- Ai... trèo... lên lưng ta thế này?

Các cụ sên già cũng từng kể rằng khi gió thổi qua những thân cây sẽ phát ra một thứ tiếng kỳ dị, tuy nhiên giọng nói đến từ bên dưới không làm nó sợ.

- Ông là một tảng đá biết nói à? ố c sên thì thà m.

- Một... tảng đá... biết nói sao? Nếu... người thấy ta... như vậy... thì cũng chẳng sao... đó đâu phải là một lời chửi rủa... thế còn người... người là ai?

- Cháu là một con ố c sên và cháu bám trên lưng ông để qua đêm. Ông có cho phép không ạ?

- Một con ố c sên... được... người có thể ở lại... người và ta, chúng ta cũng giống nhau mà... Nói rồi, tảng đá lại cựa mình dịch chuyển

trên cỏ và ô'c sên tự hỏi tảng đá bảo chúng giồ'ng nhau là có ý gì.

- Sao ông lại nói chậm như thế? Ông cũng giồ'ng cháu, cũng là loài chậm chạp à?

- Ta nói... như vậy đấ'y... từ tồ'n... vì ta có thời gian... rấ't nhiề'u thời gian... Ngủ ngon nhé, ô'c sên...

Ô'c sên hỏi tảng đá thêm nhiề'u câu mà nó chưa biế't đáp án, rồ'i nó an tâm ngủ thiế'p đi. Bề' mặt nhẵn nhụi nơi ô'c sên bám vào phát ra tiế'ng thờ'đề'u nhẹ, vẻ thỏa mãn của một sinh vật ngủ an lành dưới ngàn sao.

Nó thức giấ'c khi cảm thấ'y tảng đá hay sinh vật chậm chạp cử động. Chậm, thật chậm, nó kéo dần các cơ, nhô'đầ'u ra, giương cao hai tua mắ't và nhận ra nó đang nằ'm trên một bề' mặt rấ't đẹp, đẹp gầ'n như tấ'm thảm rêu phủ trên đá ở những nơi ẩm ướt nhấ't trên đầ'ng cỏ.

- Giờ thì người quyế't định đi, ô'c sên... hoặc là bò xuồ'ng hoặc ta cõng người theo, giọng nói uể oải cá't lên.

Chậm, thật chậm, ô'c sên bò xuồ'ng mặt cỏ, lúc này nó mới nhận ra đềm qua nó không nằ'm ngủ trên một tảng đá biế't nói mà là trên lưng một sinh vật mang một chiế'c mai cứng trên lưng, từ dưới chiế'c mai á'y chĩa ra bớ'n cái chân mập khỏe, một cái cổ đầ'y những nế'p nhẵn, một cái mõm không có vẻ hăm dọa gì và cặp mắ't khép hờ đang chăm chú quan sát nó.

- Ta là... một... con rùa, con vật dõng dạc nói khi thấ'y ô'c sên đang ngهن cỏ nhìn nó.

Ô'c sên chưa bao giờ gặp một con vật to lớn đế'n thế' mà lại không khiế'n người khác sợ hãi. Nó nói với rùa như vậy, rùa ghé đầ'u

lại gâ ãn để nghe những lời thì thầ ãm của ô ãc sên và cho biế t nó sẽ còn to lớn hơn nhiề u. Với kiêu ă ãn nói chậm rãi và dề dặt của mình, như thể mệt mỏi vì đang gắ ãng tìm từ ngữ chính xác hơn, rùa kể cho ô ãc sên rằ ãng nó cũng từng là một con vật bé nhỏ và nhút nhát, nó có họ hàng với loài rùa khổng lồ ã đảo Galápagos, số ãng rấ t thọ, và câ ãn có thân hình khổng lồ ã để lưu giữ ký ức về ã tất cả những điề u tai nghe mắ t thấ y, những nỗi sợ niề ãm yêu, những duyên có của giận dữ hay vui sướng, của nóng bức hay giá lạnh, của lửa bỏng hay nước mát.

Rùa lại bắt đầu di chuyển về phía trước và cứ mỗi bước đi, đầu cho nó cử động chậm, thật chậm, cũng khiến ốc sên phải cố gắng cật lực mới theo sát được vị trí gần đầu rùa. Nhưng rồi ốc sên vẫn bị tụt lại rất nhanh, thế là nó xin rùa để nó được trèo lại lên mai rùa.

- Cháu không theo kịp ông rồi, ông đi quá nhanh so với cháu.

- Ta... đi nhanh... đây là... là... đầu tiên... có kẻ nói với ta như thế đấy. Thôi được, ốc sên... leo lên đi, rùa đáp.

Khi đã yên vị ngay phía sau đầu rùa, nó hỏi rùa đang đi đâu, và rùa trả lời rằng đây chẳng phải là một câu hỏi hay, rằng thực tế thì đáng nhẽ phải hỏi rùa từ đâu đến. Cứ thế, trong khi rùa tiến về phía trước và ốc sên cảm thấy những ngọn cỏ trên đường lướt qua với tốc độ nhanh chưa từng thấy, rùa kể với ốc sên rằng nó đến từ sự lãng quên của con người.

- Cháu không biết lãng quên là gì và cũng chẳng biết con người là ai, ốc sên thì thà.

Thế là rùa đi chậm lại và kể rằng mình từng đến sống hạnh phúc trong một ngôi nhà, nơi không bao giờ thiếu rau xà lách tươi ngon, cà chua chín mọng và nước xi rô dâu tây. Hòì ấy, có một cậu bé con người chăm sóc nó, cưng chiều nó, và người ta còn làm cho nó một cái giường rom rất dễ chịu nơi góc vườn. Vào những ngày nắng to, khu vườn ấy là thế giới của nó, còn khi mưa lạnh khiến ngày ngừng lại, rồi khi tuyết rơi biến cái sân thành một nơi không ở nổi, các cậu bé đưa nó vào nhà và cho nó ngủ ở một góc ấm áp và thoải mái.

- Có thể nói là hòì ấy ông sống đâu có tệ nhỉ, ốc sên nhận xét.

- Ta chẳng... than vãn gì... nhưng con người lớn lên... và... họ quên đi, rùa thở dài và kể rằng, theo năm tháng, mấy cậu bé ấy càng lớn, thành thanh niên rồi trưởng thành, thì sự quan tâm càng ít dần, thức ăn cũng hao hụt, cho đến lúc người ta thấy sự hiện diện của nó quả là phiền phức khiến họ phải tránh xa, và cuối cùng họ mang bỏ nó ngoài đồng cỏ.

Chuyện của rùa làm ông sên thấy buồn, và nó càng buồn hơn khi, vừa chậm rãi tìm lời lẽ trong kho ngôn từ mà mình biết, rùa vừa kể rằng nó đã băng qua đồng cỏ này, lẫn giữa những kẻ lạ lẫm, đôi khi thân thiện, đôi khi thù nghịch, càng lúc càng xa nơi từng là nhà của nó, và hướng về một chốn vô định được gọi tên bằng cái từ xót xa nhất. Chốn lưu vong.

- Cháu đi cùng ông được không? ông sên thì thầm.

- Vậy trước hết... nói ta nghe... cháu tìm kiếm điều gì, rùa đáp, và ông sên kể với rùa là nó muốn biết tại sao nó chậm chạp, rằng nó cũng muốn có một cái tên, vì nước đổ từ trên trời xuống tên là mưa, trái từ bụi cây gai tên là quả gai, và cái chất thơm chảy ra từ sáp ong được gọi là mật. Và nó còn kể rằng thức ăn và mong ước của nó đã khiến những con ông sên khác nổi giận, chúng đe dọa trục xuất nó khỏi đồng cỏ, thế là nó quyết định bỏ đi và sẽ không trở về chừng nào chưa tìm ra câu trả lời và một cái tên.

Với vẻ bình thản lạ thường, rùa tìm từ ngữ phù hợp trả lời và kể với ông sên rằng khi nó còn sống chung với con người, nó đã học được nhiều điều. Nó kể rằng khi một người đặt ra những câu hỏi rắc rối đại loại như “Liệu có cần phải đi nhanh không?” hoặc “Phải chăng thực sự cần có nhiều vật chất để được hạnh phúc?” thì người ta gọi kẻ ấy là người có dũng khí.

- Dũng Khí, cháu thích cái tên ấy! Ông cên thì thậ m. Vậy con người có đặt tên cho ông không?

- Có chứ... vì ta... chẳng bao giờ... quên đường đi... lờ i về ... nên bọn họ... gọi ta là... Trí Nhớ... nhưng rờ i... bọn họ lại lắg quên ta.

- Vậy ông Trí Nhớ ơi, chúng ta đi cùng nhau nhé? Ông cên hỏi.

- Được thôi... Dũng Khí..., rùa đáp rờ i vừa xoay mình chậm, thật chậm, nó vừa bảo Ông cên rằng cả hai phải quay ngược lại vì rùa muố n chỉ cho Ông cên thậ y một điề u quan trọng. Một điề u sẽ giúp nó hiểu rằng cả hai đề u đã trải qua cùng một hành trình trước cả khi quen biế t.

Khi mặt trời lên chính giữa bầu trời cũng là lúc chúng đến được bìa đồng cỏ, nơi các cụ sen cao tuổi nhất thường gọi là tử địa. Đây là một dải đen kịt, bằng phẳng, trải rộng như một mảnh của màn đêm còn dính lại trên mặt đất, phủ kín cả hoa cỏ dại.

Ở phía bên kia của dải đen, có thể thấy nhiều con người đang mãi miết xếp những thứ mà óc sen thấy giống như những viên đá, viên này chồng lên viên kia. Ngạc nhiên, óc sen thì thà m rả ng, thì ra con người cũng chăm chỉ như loài ong xây tổ, còn rùa, cố tìm từ ngữ sâu trong trí nhớ rồi giải thích cho óc sen rả ng những con người này đang xây nhà cho những con người khác ở, cả lớn lẫn bé, và họ sẽ dọn đồ đạc đến trên những con thú to lớn với những cái chân tròn mạnh khỏe, được đẩy đi nhờ những quả tim kim loại.

- Có lẽ con người đã vạch ra một ranh giới. Phía bên này của dải đen là của con người và bên kia là của các sinh vật đồng cỏ, óc sen thì thà m.

- ... Không đơn giản... như vậy... Dũng Khí à... hãy nhìn hai bên mà xem...

Đeo bám trên mai rùa, ốc sên cố rướn cái cổ và hai tua mắt nhỏ xíu của mình lên càng cao càng tốt. Những gì nó trông thấy ở hai bên dải đen khiến nó rùng mình và không tìm nổi từ ngữ nào để diễn tả. Rùa cảm nhận được tâm trạng hoảng loạn của ốc, nó giảng giải cho ốc sên bằng thái độ điềm tĩnh bất di bất dịch rằng cái dải đen kia được gọi là đường bộ hoặc lối đi, những con vật to lớn bên cạnh con người là các cỗ máy và những đồ ng đen ngòm, dày đặc mà các cỗ máy khắc ra là nhựa đường. Loài người không đi lại bằng chân, họ cho như vậy là chậm chạp và thích cưỡi những con thú kim loại hơn, con nào càng chạy nhanh thì bọn họ càng khoái. Cảnh tượng nó đang chứng kiến là con người đang trải nhựa lên đồ ng cỏ để cho các con thú to khỏe ấy của họ có chỗ nghỉ ngơi.

- Cháu không hiểu mình đang có cảm xúc gì nhưng cháu chẳng thích cảnh này, ốc sên thì thà m.

- ... Đây gọi là... nỗi sợ... Dũng Khí à... nỗi sợ...

- Vậy thôi, ông đừng gọi cháu là Dũng Khí nữa. Cháu cứ tưởng cái tên này sẽ khiến cháu trở nên gan dạ, rất gan dạ.

Bằng một cử động chậm, thật chậm, rùa quay lại rồi đi về đồ ng cỏ. Trong lúc di chuyển, với ốc sên trên lưng, nó giải thích cho ốc sên rằng không nên lo lắng về nỗi sợ, và lục tìm trong kho kiến thức của mình, nó kể loài người bảo rằng một người có dũng khí thực sự là người cảm nhận được nỗi sợ, nhưng biết chế ngự nó.

Khi những vì sao mách bảo chúng đã đến lúc dừng chân và nghỉ ngơi, cả hai cùng ăn trước khi đi ngủ. Rùa nhả nha nhai những bông hoa bồ công anh nhỏ, còn ốc sên thì nhấm nháp lá bồ công anh ngon lành.

- Này Dũng Khí... cháu... định làm gì? rùa hỏi.

- Cháu không biết nữa. Cháu không biết liệu có nên tiếp tục tìm hiểu nguyên nhân tại sao mình chậm chạp hay là nên quay về với dòng loại và cảnh báo cho cả đàn biết mọi nguy hiểm đến ngòm đang đe dọa dòng cỏ.

Vừa nhai nốt những cánh hoa bồ công anh cuối cùng, rùa vừa bảo ốc sên rằng, giả dụ nó không phải là một con ốc sên chậm, thật chậm, mà nếu như, thay vì chậm chạp, nó lại bay nhanh như diều hâu, nhảy phăm phăm những bước dài như châu chấu, hay khéo léo thoắt đậu thoắt bay mà không ai kịp nhìn thấy như ong vò vẽ, thì có lẽ cuộc gặp gỡ giữa hai kẻ vô cùng chậm chạp như ốc sên và rùa đã chẳng bao giờ xảy ra.

- ... Cháu có hiểu không... Dững Khí? rùa vừa khép hai mắt vừa kết luận như vậy.

- Cháu nghĩ là có ạ. Nhờ chậm chạp mà cháu được gặp bác, để bác đặt cho cháu một cái tên, rồi bác chỉ cho cháu thấy mọi nguy hiểm, và giờ đây cháu biết cháu có trách nhiệm phải cảnh báo cho dòng loại của mình.

- ... Đây... chính quyết tâm ấy... khiến cháu... trở thành... một con ốc sên... có dững khí.

Cả hai chuẩn bị đi ngủ, ốc sên cố bò lên mai rùa, nhưng rùa bảo nó muồn nằm bên cạnh ốc sên, và thế là chúng nằm bên nhau ngủ. Chờ cho rùa rút cả bốn chân vào, thụt chiếc cổ nhăn nheo, cái đầu và toàn thân vào trong mai thì ốc ta cũng dần cơ ra bám vào cổ và nằm yên vị trong cái vỏ của mình.

Ốc sên trải qua một giấc ngủ chập chờn. Nó mơ thấy cảnh những cỗ máy khắc ra từng dòng nhựa đen ngòm phủ lên toàn bộ dòng cỏ và đê bẹp đám cây ô rô như thế nào, và dòng loại của mình bị nuốt chửng trong cái định mệnh đen tối nhất ấy ra sao.

Tia nắng mặt trời ấm áp vuốt ve xuyên qua thành vỏ mỏng manh khiến nó thức giấc. Chậm, thật chậm, nó thò cổ ra, sau đó giương hai tua mắt lên, và khi mở mắt, ốc sên không thấy rùa ở đó nữa.

Một đường cỏ bị giẫm đổ cho thấy hướng rùa đã đi, ngược lại với rùng cây ô rô.

- Cảm ơn ông, ông sẽ luôn ở trong tim cháu, ông Trí Nhớ à, ốc sên thì thầ m, rô i chậm, thật chậm, nó lên đường quay về với họ hàng.

Trên hành trình trở về với những khóm ô rô, đột nhiên ô c sên gặp một đàn kiến bò trật tự thành hàng dài, chở trên mình những giọt mật nhỏ. Theo luật lệ mà tất cả các sinh vật của đô ng cỏ phải tuân thủ, ô c sên dừng lại, bởi nếu nó không báo trước mà cứ thế cắt ngang lối đi của kiến, thì vệt nhót nó để lại sẽ làm cho kiến mất phương hướng.

- Các bạn kiến ơi, tôi phải đi cắt ngang đường của các bạn để về báo cho họ hàng nhà tôi biết một mối họa lớn, nó vừa cúi đầu gặm như sát mặt đất vừa thì thầm.

- Mối họa gì vậy? Chúng tôi có thể biết không? Giữ thẳng hàng nào! một anh kiến ra lệnh, anh kiến này lớn tuổi hơn những kiến khác một chút, không phải khuôn vác gì và giám sát chặt chẽ đàn kiến thợ đang làm việc.

Thế là ông cên kể cho chúng nghe về con người và cái cách họ đã bắt đầu phủ một lớp chất gì đó rất dày và có màu đen kịt hơn cả màn đêm không trăng sao lên đầu kia đồng cỏ.

- Có vẻ nghiêm trọng thật nhưng tôi chẳng thể quyết định được gì. Nhiệm vụ của tôi là hướng dẫn kiến thợ chở đồ về tổ. Tôi đã nói rồi mà: Giữ thẳng hàng! Hãy đi cùng tôi đến thưa với kiến chúa.

Vậy là ông cên tiến bước bên cạnh anh kiến, nhưng nó không thể theo kịp tốc độ chóng mặt của những bước chân kiến, và rồi nó nhìn thấy kiến vượt qua. Ông cên tiến lên, chậm, thật chậm, rồi khi nó đến được tổ kiến thì kiến chúa đã chờ sẵn cùng với các cận thần xung quanh.

- Anh lâu la quá đấy. Không ai để kiến chúa phải chờ lâu đến vậy, anh kiến dẫn đường đấy, nhưng kiến chúa ra lệnh cho anh ta im lặng rồi tiến đến gần ông cên.

- Người có dám chắc về điều người nói không? Có thật là con người đang phủ lên đồng cỏ một lớp đen ngòm hơn cả lòng đất không?

- Bất hạnh thay cho tất cả sinh vật của đồng cỏ, đó đúng là sự thật. Một bác rùa tên là Trí Nhớ đã đưa tôi đến tận bìa đồng cỏ và tôi đã chứng kiến cảnh tượng ấy.

- Đây không phải lần đầu chuyện này xảy đến với chúng ta! Di tản! kiến chúa ra lệnh, và ngay lập tức đàn kiến bắt đầu ra khỏi tổ, tha theo linh kinh nào những mẫu lá nhỏ, những giọt mật, các loại hạt, tất cả những thực phẩm trữ dưới các kho ngầm.

- Bọn ta cảm ơn sự chậm chạp của người, ông cên ạ, bởi vì nếu người chạy nhanh như thỏ, hoặc trườn nhanh như rắn nước thì người

đã chẳng nhìn thấy bọn ta để báo tin. Người có tên chứ?

- Tôi tên là Dũng Khí, tên này là bác Trí Nhớ đặt cho tôi.

- Trí Nhớ, Dũng Khí, xin cảm ơn, kiên chúa nói, sau đó vừa hô to “Di tản! Di tản!” vừa nhập vào hàng dài kiên đang rời khỏi tổ.

Trước khi mặt trời vụt ve đông cỏ bằng những tia nắng cuối cùng trong ngày, ông sên đã kịp loan báo mọi họa cho nhà bọ hung. Ngay khi được tin, nhà bọ hung cũng cảm ơn sự chậm chạp của nó, bởi nếu ông sên mà lại nhanh nhẹn như thằn lằn hoặc cào cào thì có lẽ nó đã chẳng trông thấy chúng mà cảnh báo.

Ông sên trông theo nhà bọ hung vội vã rời bỏ hang và trật tự đi xa dần, đẩy theo những hòn lương thực phía trước.

Ông sên Dũng Khí, giờ đây khi đã có một cái tên và bắt đầu hiểu ra nguyên nhân tại sao nó chậm chạp, cảm thấy mệt mỏi, vậy là nó quyết định nghỉ ngơi trước khi quay về gặp họ hàng, những kẻ đến giờ vẫn còn chưa biết gì về mọi họa, hẳn là đang tụ tập dùng bữa dưới tán cây ô rô theo tập quán. Trước khi thu mình vào trong vỏ, nó để ý thấy nhiều loài sinh vật đêm đang di chuyển.

Loài trùn vô sợ ánh mặt trời đang bò lổm ngổm, để lại những vết nhót trên cỏ, loài đom đóm cũng đang trên đường trốn chạy thì bay thật thấp để soi đường cho nhà sâu, còn những chú nhái nhỏ trên đông cỏ thì miệng kêu ộp oạp nhảy đi tìm ao đầm.

Dũng Khí bắt đầu cảm thấy buồn ngủ vì mệt mỏi, nhưng vừa lúc nó chớm thiếp đi thì nghe thấy một giọng nói nhỏ vọng lại từ sâu dưới lớp cỏ.

- Anh là anh ông sên mà ai ai cũng nhắc đến đây à? giọng nói ấy hỏi.

- Phải rồi, còn anh là ai? Ông sên thì thà. Thế rồi, ngay cạnh chỗ ông sên nằm, nên đất hơi nhô cao, đám cỏ bị hất lên để lộ một gò đất tươi xốp, rồi một sinh vật mũi nhọn lộ đầu ra.

- Tôi là chuột chũi. Có những sinh vật bay phía trên đồng cỏ, những con khác sống trên mặt cỏ và những con khác nửa sống dưới lòng đất. Có thật là con người sắp phủ kín khắp nơi bằng một lớp băng đen không?

Ông sên trả lời rằng rủi thay đó là sự thật. Chuột chũi cảm ơn nó rồi mất hút dưới gò đất để đi loan báo cho đồng loại của nó rằng cần phải đào sâu hơn nữa.

Giờ đây khi đã có một cái tên và càng lúc càng hiểu rõ hơn nguyên nhân tại sao nó chậm chạp, ông sên Dũng Khí một lần nữa chuẩn bị đi ngủ, nhưng nó chẳng thể tìm lại được cơn buồn ngủ bởi một mớ câu hỏi cũng đã theo nó vào trong vỏ.

Vậy nếu nhờ họ hàng của nó không tin lời nó thì sao? Và nếu, dưới tán lá ô rô, chúng đón nhận tin báo của nó như một chuyện kỳ cục phiền phức, giống như chúng đã từng làm vậy với mong muốn được có một cái tên và hiểu được nguyên nhân mà loài ông sên chậm chạp thì sao? Rồi cứ cho là chúng tin nó và chấp nhận phải rời bỏ nhà cửa, Xứ sở Bê Công Anh, thì chúng sẽ đi về đâu?

Dưới tán lá ô rô, những con ốc sên, vẫn còn chưa hay biết gì về mọi họa đang rình rập chúng, hơi ngoái lại nhìn con ốc sên đang tiến lại gần.

- Chà, có vẻ cậu cũng chẳng đi đâu xa lắm nhỉ, một cụ sên già thì thà m.

- Cậu về đây để dùng bữa hay để đặt thêm câu hỏi mới đây? một con sên khác vẫn không ngừng nhấm nháp lá bô công anh lên giọng mỉa mai.

- Nếu ta nhớ không nhầm thì cậu nói là sẽ chỉ quay về khi đã có tên và hiểu rõ nguyên nhân tại sao lại chậm chạp. Cậu có gì để kể cho bọn ta nghe chẳng? lại một con sên khác chen vào, giọng cạnh khóe.

Chẳng màng đến ánh mắt khinh miệt của chúng, Dũng Khí chầm chậm đi thẳng đến dưới cái bóng thân thương của tán lá ô rô và kể lại cuộc gặp gỡ với bác rùa tên là Trí Nhớ.

- Cuộc gặp gỡ mới thú vị làm sao! Một kẻ chậm chạp của dòng cỏ gặp một kẻ khác cũng chậm chạp như nó. Thế cả hai đã làm gì? Đua xem ai chậm hơn à? một cụ sên già khác chế giễu.

Một lần nữa Dũng Khí không màng đến những lời bình phẩm xúc phạm và kể lại cho cả đàn nghe tất cả những gì nó đã chứng kiến, rồi chuyện con người đang lên chiếm đóng cỏ và phủ lên đây một lớp đen đặc chỉ khiến người ta phải buồn ra sao. Lần này những lời của nó khiến lũ sên trẻ nhất đàn chú ý và lo lắng, còn các cụ sên già thì chỉ thấy rằng việc đó đang đe dọa đến quyền uy của mình.

- Chẳng ai trong chúng ta từng thấy cảnh tượng như cậu kể và bọn ta biết loài rùa thường bịa ra nhiều chuyện không có thật, một cụ sên già lên tiếng.

- Mà giả dụ chuyện đó là thật, thì cũng không có dấu hiệu nào cho thấy con người có ý định lên chiếm đến tận gia trang ô rô, một cụ sên già khác lên tiếng.

- Bọn ta sẽ không bao giờ rời bỏ ngôi nhà dưới tán ô rô. Chúng ta sẽ không bao giờ bỏ Xứ sở Bò Công Anh của chúng ta, một cụ sên già khác nói chắc nịch.

Thế là Dũng Khí kể tiếp với đàn ốc sên về các loài vật khác trên đồng cỏ. Nó kể rằng nhà kiến, nhà bọ hung, nhà đom đóm và nhà chuột chũi đã rời khỏi đồng cỏ, và nó nghĩ nhà ốc sên cũng phải làm như vậy.

- Thật không thể dung thứ được. Người là một kẻ nổi loạn và ta yêu cầu người phải chứng minh điều người nói. Nếu không chứng minh được, hãy ngậm miệng lại và biến khỏi đây mãi mãi, cụ sên lão làng nhất ra lệnh.

Dũng Khí nghĩ rằng anh em nhà ốc sên chậm chạp không kịp đi xem những sinh vật khác của đồng cỏ mang vác hay kéo đẩy lương thực đi di tản ra sao, thế nhưng trong lúc đang suy nghĩ, hai mắt nó

chạm phải những cuống dài của bông hoa ô rô đang vươn lên trời
những cánh hoa tím biếc dày dặn.

- Mọi người hãy bò lên cùng tôi, nó thì thào. Chậm, thật chậm,
Dũng Khí bắt đầu bò lên một cuống hoa đang khẽ lay động trước
gió. Mấy con ốc sên trẻ bò theo nó, và để không đánh mất uy
quyền của mình, vài ba cụ sên già cũng làm tương tự.

Phải mất một khoảng thời gian dài không sao đo đếm được đối
với những loài chậm chạp, chúng mới lên tới chỗ cao nhất của nhánh
hoa ô rô. Bám mình vào cánh hoa thật không dễ chút nào, và khi tất
cả đều hướng những tua mắt nhỏ xíu nhìn về bìa đồng cỏ, cảnh
tượng chúng trông thấy quả là đáng ngại.

Nhớ lại lời của bác Trí Nhớ, Dũng Khí kiên nhẫn giảng giải với cả đàn rằng những khối hình kỳ dị bên cạnh những con người kia gọi là cỗ máy, và những cuộn khói dày đặc khiến chúng không nhìn rõ phía bên kia chính là do cỗ bị cháy rụi dưới lớp chấ́t đen, thoát đầ́u thì dày và lỏng như bùn non rồ́i sau đó sẽ trở nên rắ́n chắ́c và không thấm thấ́u được như đá.

- Bọn họ đã tiế́n đế́n rắ́t gầ́n rồ́i, cụ sên già nhắ́t thét lên bắ́ng giọng sợ sệt thay vì trịch thượng.

- Chạy thôi! Chạy thôi! đám sên trẻ nhắ́t nói, và rồ́i chậm, thật chậm, chúng bò xuống.

Quay trở về́ dưới tán lá ô rô, hế́t thấy bà́y sên đầ́u nhìn con ốc sên vừa báo tin về́ mộ́i họa cho chúng với vẻ kính trọng.

- Cậu đã đúng. Cậu đã học được nhiề́u điề́u trong chuyế́n chu du và cậu có trách nhiệm dẫn đắ́t chúng ta trong cuộc di cư này. Trước khi ra đi, cậu đã từng nói rằng cậu sẽ không quay về́ chùng nào chưa tìm ra một cái tên. Vậy cậu đã có tên chưa? cụ sên già nhắ́t hỏi.

- Lúc nầy trước khi bò lên nhành hoa, ông đã bảo cháu là nổi loạn, nhưng đắ́y chính là dũng khí. Tên cháu là Dũng Khí, đó là cái tên mà bác Trí Nhớ đặt cho cháu ạ.

- Chúng ta sẽ đi đâu? một trong số́ đám ốc sên trẻ hỏi.

- Chúng ta sẽ rời khỏi Xứ sở Bố Công Anh, nhưng rồ́i ta sẽ tìm ra một xứ bố công anh khác. Hãy cùng di cư đế́n Xứ sở Bố Công Anh mới nào, Dũng Khí khẳng định.

Và rồi chậm, thật chậm, nhà ông sên đau xót từ biệt gia trang đã
mất rồi bắt đầu rời xa xóm

C chậm, thật chậm, đàn ốc sên bò lẩn trong cỏ tiến về phía trước. Chúng đau buồn và cảm thấy nỗi buồn ấy thấm vào chúng giống như một khối nặng khiến cho chiếc vỏ ốc càng thêm nặng trĩu. Chẳng kẻ nào trong bọn dám thì thầm về niềm đau của mình và, đến khi ngoảnh đầu lại, chúng không còn thấy bóng khóm ô rô đầy tiếng cười nữa, một con trong đàn chợt nhận ra chúng đang đi về phía bìa cánh đồng, tức là về phía con người.

- Hượm đã! Cậu làm hoa tiêu kiểu gì thế? Cậu đưa chúng ta vào chốn nguy hiểm sao, con ốc sên đó la lên làm cả đàn thêm lo lắng.

Dũng Khí dừng lại nhắc bọn họ nhớ rằng nhà chim và nhà sóc sống trên ngọn dẻ gai cổ thụ nhất có thói quen chuyên canh để ngắm mặt trời lặn ở tổ, rồi nhà thỏ và nhà ếch trên đồng cỏ cũng thường làm như vậy.

- Nhiều sinh vật đều thầm biết ơn sự ấm áp mà chúng được đón nhận, đến những bông hoa cũng rũ cánh chậm chạp để lưu lại hơi ấm cuối ngày, nhưng còn chúng ta, những sinh vật của bóng

tôi, chúng ta chẳng bao giờ dừng lại để ngắm và ngắm mặt trời dần lui xa bóng tôi, Dũng Khí giảng giải.

- Vậy đây, chúng ta phải tránh xa ánh mặt trời vì sự sống của loài sen phụ thuộc vào độ ẩm trên cơ thể. Nhưng ta vẫn không hiểu tại sao cậu đưa chúng ta đi về hướng có con người, một cụ sen già phản bác.

- Bởi vì trong chuyến chu du vừa qua cùng bác Trí Nhớ, cháu đã có dịp quan sát con người và cháu đã thấy bọn họ không trải lớp đen lên khu đất phía bên kia những cái vỏ bảng gỗ hay bảng đá, những thứ mà họ gọi là nhà. Có lẽ con người cũng thích ngòỉ ngắm mặt trời lặn xuống sau cái tổ ánh sáng của mình.

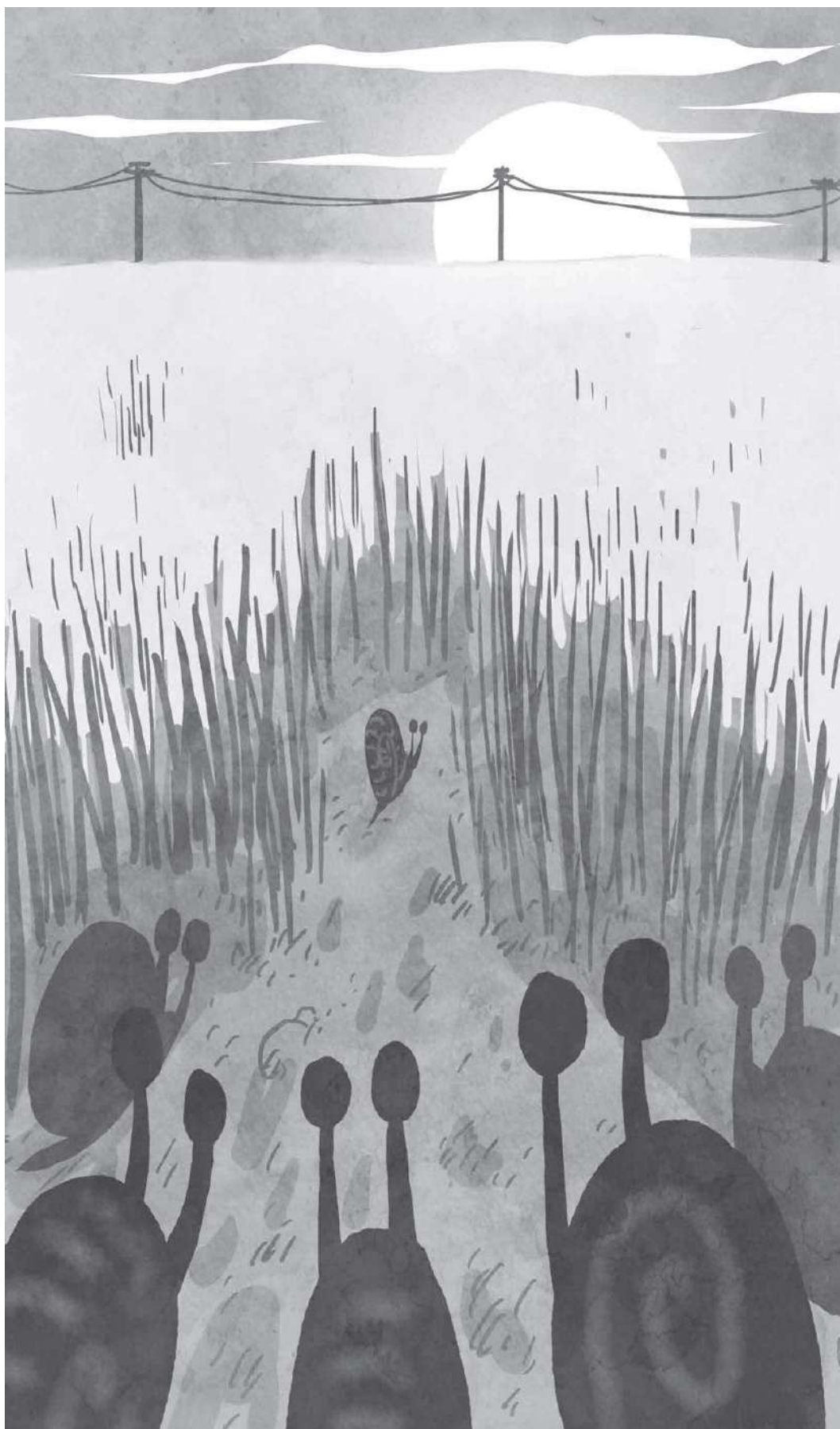
- Có lẽ! Có lẽ! Thế nghĩa là cậu đưa chúng ta đi về một nơi mà chúng ta chưa từng thấy, nơi mà chúng ta có thể sẽ đến được thôi, chứ cũng chưa có gì chắc chắn, một cụ sen trong nhóm bô lão bất mãn kêu lên.

- Tôi thì cho rằng lẽ ra chúng ta chẳng cần rời bỏ bụi ô rô, tôi tin con người sẽ không lấn đến tận nơi ấy, và theo tôi, ta phải từ bỏ cuộc di cư chẳng có gì xán lạn này, một cụ sen già khác chen vào.

- Đúng vậy, chúng ta hãy trở lại nơi lẽ ra ta không bao giờ nên rời bỏ! Nhiều con ốc khác đồng thanh nói, rồi đàn ốc bị chia rẽ. Chậm, thật chậm, hầu hết đám sen già nhất quay trở lại con đường đi về phía những bụi ô rô, còn lũ ốc trẻ vĩnh hai tua mắt nhìn Dũng Khí.

- Đúng thế, tôi không chắc sẽ tìm được một Xứ sở Bông Công Anh mới. Đúng là tôi chẳng biết xứ sở ấy ở phương nào, cũng như chẳng biết mất bao lâu chúng ta mới đến được nơi ấy. Đúng là tôi không biết liệu chúng ta có gặp phải những mối nguy lớn không và liệu tất cả chúng ta có cùng đến đích được không. Nhưng tôi biết

Xứ sở Bô` Công Anh mới ở phía trước chúng ta chứ không phải sau lưng. Tôi sẽ đi tiế'p, các bạn có thể hoặc đi theo tôi hoặc quay trở lại.

Chậm, thật chậm, Dũng Khí bò tiế p về phía trước, thê rô i, khi ngoảnh đầ u nhìn lại, nó thấ y tấ t cả đám ô c sên trẻ đê u bò theo. Nó không hê thấ y kiêu hãnh, cũng chẳng vui sướng. Nó mong lẽ ra bọn chúng đừng đi theo nó vì như vậy nó chỉ câ n có trách nhiệm với riêng sô phận của mình. Đám sên tin tưởng ở nó và chính điê u â y khiế n nó rấ t sợ, nhưng rô i, nó nhớ lại bác Trí Nhớ đã nói rằ ng một người có dũng khí thực sự cảm nhận thấ y nỗi sợ nhưng chề ngừ được nỗi sợ â y. Chậm, thật chậm, nó tiế p tục tiế n về phía trước.

Khi đám ô'c sên đê'n chỗ dải đen cứng mà con người gọi là đường bộ cũng đúng lúc bóng tồ'i bắ't đầ'u bao trùm lên cỏ cây và hoa lá.

- Sợ thật! Chẳng có gì mọc nổi trên cái lớp đen này, một con trong đám sên thồ't lên.

- Giờ chúng ta phải làm gì đây? một con khác hỏi.

- Chúng ta chờ cho đê'n khi con người đi nghỉ. Bác Trí Nhớ đã dạy cho tôi biế't là, cũng giồ'ng như loài ô'c chúng ta ngủ trong vỏ, con người chui vào nhà của họ để ngủ. Họ nằ'm xuô'ng và nghỉ ngơi, Dũng Khí đáp.

Nhà của con người thường có những cái bầ'u tròn đựng đầ'y ánh sáng, như thể là tấ't cả đom đóm đê'u chui cả vào trong đó vậy. Đám ô'c đã đói bụng, và sau khi nê'm thử vài lá cỏ mọc bên đường, chúng không muố'n ăn nữa. Cỏ này có mùi vị kỳ cục và khó nuố't, tựa như mùi hắ'c của dải đen chạy dài trước mặt chúng.

Khi sao trời nhậ'p nháy đưa không gian vào màn đêm tĩnh lặng cũng là lúc những cái bầ'u sáng trong nhà con người phụt tắ't. Dũng

Khí biết nó cần phải nhanh chóng tìm thấy Xứ sở Bò Công Anh mới vì màn đêm sẽ càng lúc càng dài hơn, không khí càng lúc càng lạnh hơn, và ốc sên phải ăn uống để chịu đựng được kỳ trú đông lánh xa khỏi băng giá và tuyết lạnh.

- Đã đến lúc rồi, Dũng Khí thì thào, và lần đầu tiên thân thể nó tiếp xúc với dải đen cứng trườn lên khu đất vốn không lâu trước đây còn là một đồng cỏ màu mỡ.

Nó thấy bề mặt cứng và sần sùi, tỏa ra thứ mùi hắc khiến mũi nó khó chịu, tuy nhiên đây là một bề mặt phẳng phiu, chẳng có chướng ngại vật nào phải trèo qua hay vòng tránh, và ngay cả khi chúng bò chậm, thật chậm, thì mặt phẳng này vẫn giúp chúng di chuyển tương đối dễ dàng.

- Tôi thấy có một làn hơi ấm rất dễ chịu, một con ốc sên thì thào, rồi nó dừng lại.

- Đúng thật, có một hơi ấm luồn vào thân tôi, một con khác đáp, rồi đứng lại.

- Hơi ấm này dễ chịu thật đấy. Sao ta không dừng ở đây chờ đến khi mặt trời mọc? con thứ ba hỏi, và Dũng Khí nhớ ra bác Trí Nhớ đã kể rằng, vì có màu sẫm, dải đen này không phản chiếu lại ánh mặt trời, mà giữ lại hơi nóng. Nhưng đây chính là một cái bẫy, bác Trí Nhớ đã giải thích với nó như vậy. Một số sinh vật của đồng cỏ, chẳng hạn loài nhím, vì không cưỡng lại được hơi ấm từ mặt nên không cần ấy, chúng buông mình theo cảm giác dờ dẩn và thế là trở thành mồi ngon cho các con thú lớn mà con người ngỗ trong đó để di chuyển.

- Không được, phải đi tiếp không được dừng lại, phải cố gắng đi sang đến bên kia, Dũng Khí vừa nói đến đây thì thành linh có một tiếng gầm to khiến cả đám ốc sên chết sững vì sợ.

Từ phía cuối đường, một con thú mắt sáng rực đang lao hết tốc lực đến khiến cả bọn lóa hết mắt, nó vút qua nhanh như gió bão, khi con thú ấy đi xa dần, đám ốc sên nhận ra một số con trong đàn đã biến mất.

Cũng run rẩy vì khiếp sợ giống như đồng loại, Dũng Khí ra lệnh cho cả bọn cứ đi tiếp không được dừng, trước khi con thú đáng sợ kia hay một con nào khác lại xuất hiện.

Quả là một cuộc hành quân gian nan, không con nào trong số chúng thì thật điều gì khác ngoài cảm giác khiếp sợ và nỗi ân hận vì đã đi theo nó, và rồi, khi sang đến được phía bên kia của con đường, chúng đi tìm chỗ trú trong một cái hang tròn lạnh lẽo nơi có một dòng nước rỉ ra từ đó. Chúng bám mình lên thành hang và ngủ thiếp đi vì mệt mỏi, vì đau đớn.

Đám ô´c sên đề`u đã ngủ cả, trừ mỗi Dững Khí, nó nằ`m ngay ngoài cửa hang, chăm chú, hai tua mắ`t dõi về` phía màn đêm.

Cái mệt ngắ`m dầ`n vào thân nó, và khi nó đang chuẩn bị thu mình vào vỏ thì tiế`ng ô`n từ một thứ gì đó đang di chuyển trong không khí khiế`n nó choàng tỉnh. Một con chim sà xuô`ng đậu trước lố`i vào hang.

- Nay ô´c sên, đừng sợ! chim nói.

Chậm, thật chậm, Dững Khí bước ra khỏi hang và nhận ra đó chính là bác cú số`ng trên ngọn dẻ gai cổ thụ nhấ`t ở đờ`ng cỏ.

- Bác bay đầ`y à! Những gì bác đã thấ`y không còn đè nặng bác nữa sao?

- Nó còn đè nặng ta hơn trước cơ, nhưng ta phải bay, chim cú vừa trả lời vừa rúc đầ`u vào cánh để che giấ`u nỗi đau buồ`n vô hạn. Cú nói với ô´c sên rằ`ng cả ba cây sô`i đề`u chẳng còn cây nào nữa, rằ`ng con người với các cỗ máy của họ còn nhanh hơn hế`t thực vật trên đờ`ng cỏ.

- Thê` còn mắ`y khóm ô rô ạ? Dững Khí mạnh dạn hỏi.

- Cũng không còn nữa đâu. Giờ chỉ còn lại rấ`t ít thứ thuộc về` đờ`ng cỏ mà chúng ta đã từng biế`t, cú trả lời với giọng còn buồ`n bã hơn.

- Cháu nghĩ bọn cháu sẽ ở lại trong hang này, ít ra ở đây bọn cháu được yên ổn.

- Đây không phải là hang và bọn cháu chẳng hê` được yên ổn ở đây đâu, nói rõ`i chim cú giải thích rằ`ng chúng đang ở trong một đờ` vật thuộc về` con người, kiểu như một con sâu to và dài được nố`i với

một lỗ kim loại mà từ đó sẽ có một thác nước mạnh chảy qua khi con người điệ̀u khiển.

- Cháu đã thất bại, cháu sẽ chẳng bao giờ đưa anh em của cháu đệ́n được Xứ sở Bộ Công Anh mới. Giá như cháu biệ́t được nhiệ̀u thứ như bác... nhưng cháu chỉ là một con ộc sên chậm chạp, quá chậm chạp, Dũng Khí than thở.

- Bản năng của bác là quan sát và thậ́u hiểu. Không nên than thở vì cháu chậm chạp, ộc sên ạ. Nhờ sự chậm chạp ấy, bác đã được một bác rùa, người mà cứ đi một bước lại ngoảnh đậ̀u lại xem có ai đi theo bác ấy không, cho biệ́t có một chú ộc sên trẻ tên là Dũng Khí. Một chú ộc sên gan dạ, bất chậ́p hiểm nguy, dám thông báo mợ́i họa cho anh em đôn̄g loại và cộ̀ gắng cứu họ. Này Dũng Khí, đừng đậ̀u hàng nhé. Bác sẽ giúp các cháu ra khỏi nơi này.

Bóng tộ̀i bặ́t đậ̀u nhậ̣t dậ̀n, theo hướng dẫn của chim cú, đám ộc sên bám vào một thanh gỗ, chúng nhìn thậ́y chim cú sai cánh, bước nhanh, đập cánh, co chân lại rộ̀i bay lên cao.

Cú dang đôi cánh rộng lượn nhiệ̀u vòng cho đệ́n khi cảm nhận được một luồ̄ng gió thổi thanh gỗ đi, nó giơ móng quặ́p thanh gỗ rộ̀i đập cánh thật mạnh vì thanh gỗ khá nặng.

Từ trên cao, đám ộc sên nhìn thậ́y mặt trời đang nhô lên và, chỉ dám thò những tua mặ́t ra khỏi vỏ, chúng nhìn thậ́y một vùng rộng lớn của đôn̄g cỏ biệ́n mặ́t dưới cái dải đen đã khiệ́n chúng phải ra đi.

Chim cú bay một lúc, khoảng thời gian với chúng là rậ́t dài; mặt đậ́t, cây cộ̀i, những dòng suộ̀i bạc, và nhà cửa của con người cứ nộ̀i tiệ́p hiện ra với tộ̀c độ không tương độ́i với những sinh vật chậm chạp của đôn̄g cỏ, cho đệ́n khi cú bặ́t đậ̀u hạ cánh và đặt gạ́nh nặng xuộ̀ng sát những cái cây cao.

- Đây là rừng dẻ, và sẽ còn lâu lắm con người mới phá hủy được đến nơi này. Các cháu cứ đi tiếp qua đám rêu mọc trên các thân cây, rồi các cháu sẽ đến một rừng thưa. Ở đó cỏ và hoa dại mọc đầy, nhưng các cháu hãy đi càng nhanh càng tốt vì cây cối đang bắt đầu rụng lá, rồi chẳng mấy chốc giá lạnh và tuyết sẽ bao phủ cảnh vật. Bác không thể mang bọn cháu đến rừng thưa được, bởi nếu thế, sau đó bác sẽ không còn sức để bay lên nữa.

Đám ông cên cảm ơn chim cú đã giúp đỡ, chúng nhìn cú bay lên rồi khuất dạng sau những ngọn cây.

- Tiến lên, đi tiếp nào anh em, Dũng Khí thì thâm, và chính nó là người đầu tiên bò về phía vệt rêu xanh rì bám trên gốc một cây dẻ.

IO

Chậm, thật chậm, đám ốc sên đi vào rừng rậm bò trên mặt đất phủ đầy lá, có lá màu vàng mật, có lá màu sẫm hơn, có lá còn nguyên vẹn, cũng có lá đã bị mục. Không thấy cỏ, chỉ có những bụi cây cũng như những loài cây thấp mọc gần các thân cây lớn cho thấy dấu hiệu là loài cây ăn trái, có lẽ là cây ổi, mà những ai đã ăn thử quả của nó thì sẽ nhớ mãi hương vị.

Chăm chú quan sát những đường rêu trên các thân cây mà chúng chậm, thật chậm bỏ lại phía sau, Dũng Khí cảm thấy lo lắng cho tình trạng thiếu lương thực trước mắt. Tất cả đều đang đói, và dẫu cho kỳ vọng tìm thấy Xứ sở Bò Công Anh truyền cho chúng sức lực đi tiếp, thì khi nhìn thấy lá cây cứ rụng không ngừng, chúng đều biết cần phải sớm tìm một nơi an toàn, ẩm ướt và tối tăm để sinh sản.

Đám ốc sên hiểu rằng, trời phú cho một số sinh vật trên đồng cỏ những điểm khác biệt rõ rệt và dễ nhận biết. Chẳng hạn, với loài nhện, con đực thì bé hơn con cái. Nhưng đối với ốc sên thì khác, tạo hóa đã quyết định sắp đặt cho cả hai cơ quan sinh dục đực và cái đều nằm cùng trong một vỏ để từ đó sinh ra thành viên mới.

Chẳng còn bao lâu nữa sẽ đến mùa băng giá và tuyết rơi, đám ồ c sên cảm thấy tiếng gọi khôn cưỡng của thiên chức và nhu cầu thực hiện thiên chức ấy. Vậy là, sau một nghi lễ, các cặp tua nhỏ chạm vào nhau chậm, thật chậm, cơ thể chúng sửa soạn để duy trì nòi giống. Thoạt đầu, con này nhả lên mình con kia vài giọt nhỏ xíu để thụ trứng, rồi tiếp theo con kia làm y như vậy lên mình con này. Sau đó chúng đào một cái lỗ sâu để thả những quả trứng mang thế hệ tương lai vào đó, trứng sẽ được bảo vệ bằng độ ẩm dưới lòng đất sâu và tránh khỏi những kẻ săn mồi.

Dũng Khí biết rằng thời kỳ sinh sản ấy đang đến gần. Phải nhanh chóng tìm chỗ nướng nấu an toàn để ăn.

Chậm, thật chậm, qua hết cây này đến cây khác, đường rêu cứ nối dài. Cuộc hành quân càng lúc càng chậm lại và khó nhọc, cánh rừng thưa mà chim cú nói đến dường như quá xa vời.

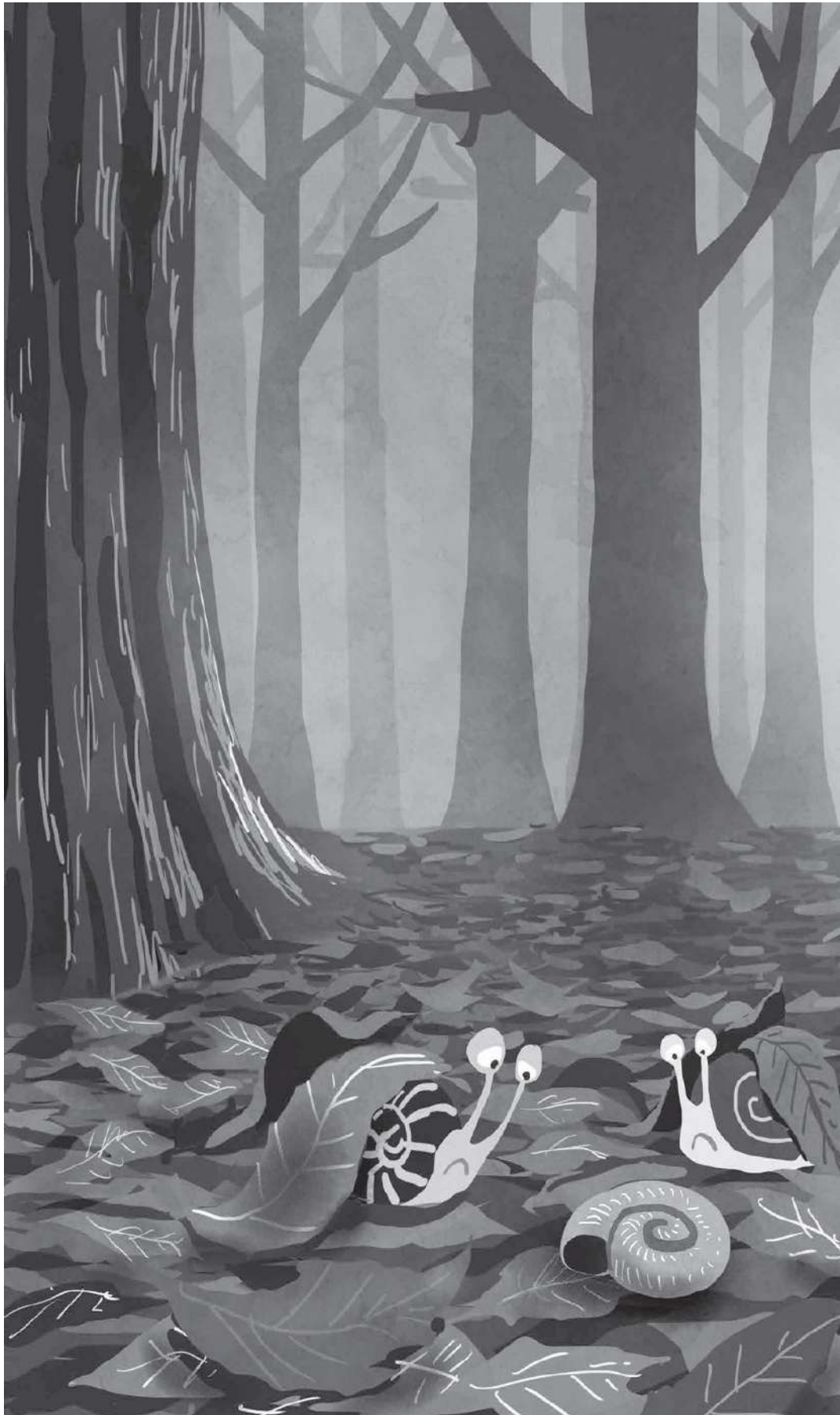
Chúng tiến lên cho đến khi bóng đêm bao phủ cả khu rừng. Với đám ồ c sên, bóng tối này thật xa lạ, chúng cố giương cao hai tua mắt mà vẫn không thể trông thấy các vì sao.

- Không còn thấy đường rêu trên các thân cây nữa, chúng ta hãy nghỉ ngơi ở đây cho đến khi trời sáng, Dũng Khí thì thào.

- Cứ đi thế này thì ích gì cơ chứ? Chúng ta sẽ chẳng bao giờ tìm thấy Xứ sở Bờ Công Anh mới đâu, một con ồ c sên than thở.

- Thật chẳng ra làm sao khi tin lời một con cú già! Anh làm rồi! một con khác lên án.

- Chui xuống dưới thảm lá cây, chúng ta sẽ an toàn hơn, Dũng Khí thì thào, nhưng chỉ có vài ba đồng đội nghe theo lời nó. Những con khác đã lả đi vì mệt và đói nên chẳng buồn kiếm chỗ trú an toàn nào khác ngoài cái vỏ của mình.

Khi những tia nắng yếu ớt đầu ngày rơi chiếu khu rừng, Dũng Khí cùng các anh em chui ra khỏi thảm lá, và cảnh tượng trước mắt khiến chúng thật đau lòng. Mấy con ốc sên không chịu đi trú ẩn giờ chỉ còn cái vỏ rỗng. Đám sên không quen với rừng, không am tường về các loài thú sống ở đây, cũng chẳng biết đến những hiểm nguy sẽ gặp phải, vậy nên phải tìm ra được cánh rừng thưa nếu còn muốn tồn tại.

Chậm, thật chậm, vẫn là Dũng Khí đang dẫn đầu, đám ốc sên tiếp tục bò đi, nhưng rồi cái đói bắt đầu đánh gục ý chí của một số con, nên thay vì đi tiếp, chúng thà rụt mình vào vỏ nằm ngủ, không mộng mơ, không hy vọng còn hơn.

- Xứ sở Bò Công Anh đang đợi chúng ta. Chúng ta sẽ đến được Xứ sở Bò Công Anh, Dũng Khí thì thầm, và những lời ấy cho nó sức mạnh để bò tiếp.

II

Khi cuối cùng cũng bò đến được rừng thưa, chúng khám phá ra rằng cái lạnh đã ập tới đây từ trước, và một lớp sương giá đang đè nát cỏ cây.

Dũng Khí cũng không nhớ nổi nó đã ngủ bao đêm dưới các thảm lá.

Chỉ biết chắc một điều là trong đám ốc sên rời bỏ gia trang ô rô, ít nhất một nửa số anh em đã hy sinh. Chỉ còn lại những con trẻ nhất đi theo nó đến cùng. Đám ốc sên giương tua mắt ngấm nhìn đồng cỏ bị sương giá đè bẹp.

Ở giữa đồng cỏ có một thân gỗ lớn, có lẽ là một cái cây bị cơn bão giật đứt quật ngã, và chậm, thật chậm, chúng bò về phía thân cây ấy. Trong lúc cả bọn tiến lên, Dũng Khí ngoái lại nhìn xem các anh em có bò theo nó không, và đường nhót dài chúng để lại phía sau khiến nó nghĩ rằng đó là vết tích của khổ đau.

Cái thân cây là chỗ trú tuyệt vời dành cho chúng; chẳng mấy khó khăn để chui xuống bên dưới, và ở đó, ngoài bóng tối và hơi ẩm cần thiết khiến chúng cảm thấy như đang ở trong một ngôi nhà,

còn có một vài ngọn cỏ chưa bị đè nát và chưa bị tấp vì sương giá. Cỏ đó chẳng phải là loại ngon lành gì, nhưng cũng bổ dưỡng. Chậm, thật chậm, chúng nhấm nháp cho đến khi no kềnh.

Chúng đã sẵn sàng ở lại đêm đầu tiên trong ngôi nhà mới này, chưa biết đây sẽ là nhà lâu dài hay chỉ là trạm nghỉ tạm thời trước khi đi xa hơn. Trước khi thu mình vào vỏ, Dũng Khí ngấm nhìn vết nhót óng ánh trên lớp băng, và lần này nó nghĩ đó vừa là dấu vết của khổ đau nhưng cũng là của niềm hy vọng. Nó gọi các anh em dậy nhìn lại vết tích ấy để không bao giờ được quên.

Không thể đo đếm được thời gian trôi qua trong giá băng, tuyết rơi và cái lạnh đối với loài ốc sên chậm chạp đang trong kỳ ngủ đông. Cơ thể chúng chỉ tiêu tốn năng lượng để thở chậm, thật chậm, để tim đập chậm, thật chậm và để lớn lên cũng chậm, thật chậm.

Hết quãng thời gian không đo đếm được ấy, thời kỳ ngủ đông cũng qua, chúng nhào mình ra khỏi vỏ, và cảnh đầu tiên chúng nhìn thấy là Dũng Khí đang giương hai tua mắt nhỏ ngấm nghĩa đông cỏ. Cây cỏ vươn cao thân thiện, những bông hoa đầu tiên trong rừng xòe cánh, thức ăn ngập tràn khắp nơi. Nhưng Dũng Khí vẫn không rời mắt khỏi nơi có vệt nhót dài.

- Các anh em nhìn kìa! Dũng Khí thì thào. Dọc theo đường nhót đến chỗ những thân cây đầu tiên nơi nó đang đứng lẫn mọc lên nhiều khóm lá bồ công anh mỏng.

- Cậu đã giữ đúng lời hứa. Cậu đã đưa chúng tớ đến Xứ sở Bồ Công Anh, một con ốc sên hào hứng reo lên.

- Không, Dũng Khí bắt đầu thì thào, không phải vậy, tôi không đưa các bạn đến đây, mà là trong chuyến chu du tôi bắt đầu khi muốn có một cái tên ấy, tôi đã học được rất nhiều điều. Tôi hiểu ra tầm quan trọng của sự chậm chạp, và giờ đây tôi đã hiểu rằng Xứ sở Bồ Công Anh sẽ ở ngay trong ta, nhờ ước vọng mạnh mẽ về nơi ấy, thì thào xong điều đó, chậm, thật chậm, Dũng Khí bò đến chỗ các anh em của mình và chúng cùng nhau dùng bữa.

*Göteborg, mùa đông 2012
Gijón, mùa hè 2013*

Table of Contents

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11